

OLIGOFRENOPELAGOGIKA

Sobirjonova Azizabonu Baxodir qizi

Toshkent Kimyo xalqaro universitet

Special pedagogy fakulteti talabasi

azizaboxodir04@gmail.com

+998881053245

Annatatsiya:

Ushbu maqolada Oligofrenopedagogika xaqidagi barcha sizga kerakli bo'lgan ma'lumotlar bor bulardan, bu yo'nalishda faoliyat yurutgan olimlar, ularni Oligofrenopedagogika qo'shgan xissalari xaqida ham ma'lumotlar bor. Shu jumladan Oligofrenopedagog qanday bo'ladi, bolalarga qanday yordam berishi ham ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: Oligofrenopedagogika, Bolalar, Pegagoglarni tayyorlash, Ixtisoslashtirilgan makatablar, Logopedlar, Uy ta'limi, Aqliy zaiflik darajalari, Yordam berish, Qo'llab quvvatlash, Oilaviy yordam, Moliyaviy yordamlar.

Аннотация:

В этой статье собрана вся необходимая информация об олигофренопедагогике, включая информацию об ученых, работавших в этом направлении, и их вкладе в олигофренопедагогику. Включая Также показано, что такое олигофренопедагог и как он помогает детям.

Abstract:

This article contains all the necessary information about oligophrenopedagogy, including information about scientists who worked in this direction and their contribution to oligophrenopedagogy. Including It also shows what an oligophrenopedagist is and how he helps children.

Ключевые слова:Олигофренопедагогика, Дети, Подготовка педагогов, Специализированные школы, Логопеды, Домашнее обучение, Уровни

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

умственной отсталости, Помощь, Поддержка, Поддержка семьи, Финансовая помощь.

Key words: Oligophrenopedagogy, Children, Teacher training, Specialized schools, Speech Pathologists, Homeschooling, Levels of Mental Retardation, Help, Support, Family Support, Financial Assistance.

Oligofrenopedagogika ilmiy yo‘nalish sifatida XIX asr oxiri va XX asr boshlarida shakllangan. Uning kelib chiqishi defektologiya sohasining rivojlanishi bilan bog‘liq bo‘lib, aqliy rivojlanishida nuqsonlari bo‘lgan bolalarni o‘qitish va tarbiyalashga qaratilgan dastlabki izlanishlar bu yo‘nalishga asos bo‘lgan.

Oligofrenopedagogikaning rivojlanishiga hissa qo‘shgan olimlar:

1. Jan-Mars-Gaspard Itard (1774–1838)

Itard o‘zining "yovvoyi bola" (Victor de l'Aveyron) bilan ishlagan tajribalari orqali maxsus pedagogik yondashuvlarni asoslab berdi. Bu usullar aqliy rivojlanishida nuqsonlari bo‘lgan bolalar bilan ishlash uchun muhim asos yaratdi.

2. Edvard Seguin (1812–1880)

Seguin maxsus pedagogikaning nazariy asoslarini ishlab chiqdi va aqliy zaif bolalar uchun maxsus o‘qitish metodikasini ishlab chiqqan birinchi mutaxassis bo‘ldi. U bolalarning aqliy va jismoniy imkoniyatlarini rivojlantirish usullarini tavsiya qilgan.

3. Lev Semyonovich Vygotskiy (1896–1934)

Vygotskiy defektologiyaning ilmiy asoslarini ishlab chiqdi va "Proksimal rivojlanish zonasi" nazariyasini ilgari surdi. Bu nazariya maxsus ehtiyojli bolalar bilan ishlashda muhim ahamiyatga ega.

4. Maria Montessori (1870–1952)

Montessori o‘zining pedagogik tizimida aqliy zaif bolalarni rivojlantirishga qaratilgan maxsus metodlarni ishlab chiqdi. Uning usullari hali ham keng qo‘llanilmoqda.

5. Petr Yefimovich Levina

U defektologiya maktabini tashkil etgan va aqliy rivojlanishida nuqsonlari bo‘lgan bolalarning o‘qitish va tarbiyalash tizimini chuqur o‘rgangan.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

Oligofrenopedagogika keyinchalik ilmiy-amaliy yo‘nalish sifatida rivojlanib, aqliy zaif bolalarning o‘ziga xos ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan maxsus ta‘lim tizimining ajralmas qismiga aylandi.

Oligofrenopedagogika – bu maxsus pedagogikaning bir yo‘nalishi bo‘lib, aqliy rivojlanishida nuqsonlari bo‘lgan bolalarni o‘qitish va tarbiyalash masalalari bilan shug‘ullanadi. Bu fanning asosiy maqsadi aqliy zaif bolalarga individual yondashuv asosida bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantirish, ularni jamiyatga moslashtirishdir. Oligofrenopedagogika asosiy vazifalari: Aqliy zaiflik darajasini aniqlash va shunga muvofiq pedagogik yondashuvni tanlash. O‘quv jarayonini bolalarning imkoniyatlariga moslashtirish. Ijtimoiy moslashuvni rivojlantirishga ko‘maklashish. Bolalarning o‘ziga ishonchini oshirish va mustaqil hayotga tayyorlash. Oligofrenopedagogning roli: Aqliy rivojlanishida muammolari bo‘lgan bolalarga ta‘lim berish. Ularning emotsional va ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirish. Oilalar bilan yaqin hamkorlik qilish va ularga bolalarni tarbiyalashda yordam berish. Bu sohada Sechenov, Vygotskiy, Defektologiya maktablari asoschisi Levina kabi olimlarning hissalarini katta. Oligofrenopedagogika alohida yondashuv va sabr talab qiladigan fan hisoblanadi.

Oligofrenopedagoglar – bu aqliy rivojlanishida nuqsonlari bo‘lgan bolalar bilan ishlashga ixtisoslashgan mutaxassislaridir. Ular maxsus pedagogik ta‘lim olgan bo‘lib, bolalarni o‘qitish, tarbiyalash va ijtimoiy moslashuviga yordam berish bilan shug‘ullanadilar.

Oligofrenopedagoglarning vazifalari: Aqliy zaif bolalarning imkoniyatlarini aniqlash va rivojlantirish. Individual va guruh ta‘lim dasturlarini ishlab chiqish. Bolalarning ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirish va ularni mustaqil hayotga tayyorlash. Bolalar bilan psixologik va pedagogik mashg‘ulotlar o‘tkazish. Oilalarga maslahat berish va bolalar tarbiyasida yordam ko‘rsatish. Oligofrenopedagog qanday bo‘lishi kerak: Sabrli va mehribon: Bolalarning holatiga tushunish bilan yondashadi. Kuchli psixologik tayyorgarlikka ega: Bolalar bilan samarali ishlash uchun ularning ehtiyojlarini chuqur tushunadi. Ijodiy va moslashuvchan: Har bir bolaning individual xususiyatlariga mos yondashadi. Kommunikativ ko‘nikmalariga ega: Bolalar va ularning oilalari bilan samarali muloqot qilishni biladi. Oligofrenopedagoglar

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

maxsus maktablar, reabilitatsiya markazlari va maxsus ehtiyojli bolalar bilan ishlaydigan boshqa tashkilotlarda faoliyat yuritadilar.

Aqli zaif bolalar darajalari xalqaro tasniflarga va psixologik-pedagogik tahlillarga ko'ra, odatda uch asosiy darajaga bo'linadi.

Bu tasnif aqliy rivojlanish nuqsonlarining og'irlik darajasiga qarab belgilanadi.

Yengil daraja (debillik) Xususiyatlari: Bolalar oddiy vazifalarni bajarishga qodir, lekin murakkab tahliliy va mantiqiy jarayonlar ularga qiyin bo'ladi. Ular o'qish, yozish va oddiy hisoblashni o'rganishlari mumkin. Lekin diqqat, xotira va fikrlash qobiliyatlari cheklangan. Moslashuv: To'g'ri pedagogik yordam orqali ular mustaqil hayotga qisman tayyorlanishi mumkin.

O'rtacha daraja (imbetsillik) Xususiyatlari: O'quv jarayonlari juda cheklangan. Bolalar oddiy kundalik faoliyatni bajarishi, yaqin atrofini tushunishi, lekin murakkab vazifalarni o'rganishi qiyin bo'ladi. Moslashuv: Ular maxsus dastur asosida o'qitilib, hayotiy asosiy ko'nikmalarga ega bo'lishi mumkin, lekin mustaqillik cheklangan.

Og'ir daraja (idiotlik) Xususiyatlari: Aqliy rivojlanish nihoyatda sust bo'ladi. Bunday bolalar gapirishni to'liq o'rganmasligi yoki murakkab gaplarni tushunmasligi mumkin. Xotira va diqqat sezilarli darajada cheklangan. Moslashuv: Ular doimiy parvarish va nazoratga muhtoj bo'ladi. Hayotning faqat asosiy ehtiyojlarini qondirishni o'rganishi mumkin. Ta'lim va yordam: Har bir daraja uchun maxsus ta'lim dasturlari va usullar qo'llaniladi. Pedagoglar, psixologlar va defektologlarning hamkorligi bolalarning rivojlanishida katta ahamiyatga ega. Inklusiv ta'lim imkoniyatlari yengil darajadagi bolalar uchun kengroq qo'llaniladi. Bu tasnif bolalar bilan ishlashda individual yondashuvni belgilashga yordam beradi.

Hozirgi kunda oligofrenopedagogika zamonaviy ta'lim va maxsus pedagogikaning muhim yo'nalishi bo'lib, aqliy rivojlanishida nuqsonlari bo'lgan shaxslarni o'qitish, tarbiyalash va ijtimoiy moslashuviga qaratilgan. Ushbu yo'nalishda yangi texnologiyalar, metodikalar va ilmiy yondashuvlar keng qo'llanilmoqda.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

Hozirgi zamon oligofrenopedagogikasining asosiy yo‘nalishlari:

1. **Inklusiv ta'lim:**Maxsus ehtiyojli bolalarni umumiy ta'lim muassasalariga integratsiya qilish.Ularni sog‘lom tengdoshlari bilan birgalikda o‘qitish va jamiyatda to‘laqonli ishtirokini ta'minlash.
2. **Individuallashtirilgan ta'lim dasturlari:**Har bir bolaning ehtiyojlari, imkoniyatlari va qobiliyatlariga mos dasturlar ishlab chiqish.Ta'lim jarayonini moslashtirish va maxsus yondashuvlar qo‘llash.
3. **Reabilitatsiya va ijtimoiy moslashuv:**Maxsus markazlar va reabilitatsiya muassasalari orqali bolalarning ijtimoiy hayotga moslashuvini ta'minlash.Mustaqil hayotga tayyorlash va mehnat ko‘nikmalarini rivojlantirish.
4. **Zamonaviy texnologiyalarni qo‘llash:**Ta'limda multimediya vositalaridan foydalanish.Maxsus ehtiyojli bolalar uchun mobil ilovalar va texnologik vositalar yaratish.
5. **Oilaviy hamkorlik:**Ota-onalar bilan yaqin aloqada ishlash.Bolalar rivojlanishida oilaviy qo‘llab-quvvatlashning ahamiyatini kuchaytirish.Oligofrenopedagogikaning muammolari:Inklusiv ta'limni barcha maktablarda yo‘lga qo‘yishdagi qiyinchiliklar.Yetarlicha malakali mutaxassislarning yetishmasligi.Bolalar va ularning oilalari uchun psixologik yordam va resurslarning cheklanganligi.Hozirda oligofrenopedagogika nafaqat aqliy zaif bolalarning ta'limi va rivojlanishini ta'minlash, balki ularni jamiyatda to‘liq integratsiya qilishga xizmat qiluvchi muhim soha bo‘lib qolmoqda.

Oligofrenopedagogika – bu maxsus pedagogikaning bir yo‘nalishi bo‘lib, aqliy rivojlanishida nuqsonlari bo‘lgan bolalarni o‘qitish, tarbiyalash va ijtimoiy moslashtirish bilan shug‘ullanadi.

Asosiy maqsadlari: Aqliy zaif bolalarning bilim va ko‘nikmalarini rivojlantirish.Ularni jamiyatda mustaqil hayotga tayyorlash.Inklusiv ta'lim orqali teng imkoniyatlar yaratish.Vazifalari:Bolalarning ehtiyojlariga mos individual ta'lim dasturlarini ishlab chiqish.Ijtimoiy moslashuv va mustaqillikni rivojlantirish.

Zamonaviy yo‘nalishlari:

Inklusiv ta'lim tizimi.

Texnologiyalar va innovatsion usullarni qo‘llash.

Oilalar bilan hamkorlikni kuchaytirish.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

Oligofrenopedagogika aqliy zaif bolalarning jamiyatda o'z o'rnini topishiga ko'maklashuvchi muhim sohaga aylangan.

Xulosa:

Oligofrenopedagogika – bu maxsus pedagogikaning muhim yo'nalishi bo'lib, aqliy rivojlanishida nuqsonlari bo'lgan bolalarni o'qitish, tarbiyalash va ijtimoiy moslashtirishni maqsad qilgan. Hozirgi kunda bu soha nafaqat bolalarning ta'lim va tarbiyasiga, balki ularning jamiyatda to'laqonli ishtirokini ta'minlashga qaratilgan innovatsion metodlarni joriy etmoqda. Inklusiv ta'lim tizimi, reabilitatsiya dasturlari va zamonaviy texnologiyalarning qo'llanilishi bu sohaning rivojlanishini ta'minlab, bolalar va ularning oilalariga samarali yordam ko'rsatmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. L.R. Mo'minova, Sh.M. Amirsaidova, Z.N. Mamarajabova, M.U. Xamidova, D.B. Yakubjanova, Z.M. Djalolova, N.Z. Abidova.-T.: O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati, 2022
2. M.U.Xamidova "Maxsus pedagogika"-T.: "Fan va texnologiya", 2018.
3. "Oligofrenopedagogika" (A. M. Petrovskaya) – Aqliy zaif bolalar bilan ishlash metodikalari va ta'lim jarayonlari haqida batafsil ma'lumotlar.
4. Elektron resusrlar.